

Третя проблема – непрофесійне сприйняття формату FIDIC на місцях: існує думка, що угоди за проформами FIDIC можуть бути вкрай обтяжливими для підрядника. Проте, детальний аналіз книг FIDIC дозволяє стверджувати, що контракти за умовами FIDIC є достатньо збалансованими угодами. А досвідчений підрядник має шанси отримати значну кількість переваг від використання таких договорів, у тому числі й матеріальних.

Але в будь-якому випадку FIDIC – це шанс до прилучення інвесторів і необхідно зробити усе, щоб подолати проблеми.

Розроблені проформи FIDIC вимагають адаптації до вимог національного законодавства, а також до особливостей будівництва об'єкта. Механізм адаптації вже закладено в самих типових контрактах: у них виділяються загальні та спеціальні умови (умови для особливого застосування). На відміну від загальних умов, в яких представлені положення, які застосовуються для більшості контрактів, особливі складаються для кожного окремого контракту.

Відповідно до політики FIDIC загальні умови повинні застосовуватися без змін. Необхідна адаптація типового контракту проводиться за допомогою особливих умов. Умови договору. Структура проформ FIDIC на будівництво побудована таким чином, що договір будівельного підряду є текст на одній сторінці, в якому вказується просто назва проекту, найменування сторін і принципова домовленість сторін про виконання тієї чи іншої функції. Ідентифікація обсягу робіт, найменування об'єкта, терміни, підсумкова вартість і порядок оплати визначаються в Додатках до такого договору.

ПРАКТИЧЕСКИ-ПРАВОВОЙ АСПЕКТ ПРИМЕНЕНИЯ ПРОФОРМ FIDIC В УКРАИНЕ

Е. В. КОЛЕСНИК, студ.

*Харьковский национальный университет городского хозяйства
имени А. Н. Бекетова, г. Харьков*

В настоящее время FIDIC является общепризнанным мировым авторитетом в области правового регулирования проектной и изыскательской деятельности.

FIDIC это Международная федерация инженеров-консультантов, которая учреждена в Бельгии в 1913 году. На сегодняшний день FIDIC представляет собой крупнейшую международную организацию в области строительного консультирования, которая объединяет более 90 национальных ассоциаций инженеров-консультантов по всему миру.

FIDIC была разработана и выпущена так называемая «Красная книга», представляющая собой «Условия контракта на сооружение объектов гражданского строительства», которая была рекомендована для всеобщего применения и успешно использовалась при строительстве объектов. Условия

типовых контрактов, разработанные FIDIC, переведены на многие языки и широко используются при выполнении международных и национальных строительных проектов.

Проформы FIDIC являются признанными международными стандартами в строительстве, систематически редактируются и обновляются, а также они составлены на основании концепций англо-саксонского права. Проформы содержат вспомогательные формы (инструменты обеспечения выполнения обязательств, оферты и т.д.). Но недостатком для Украины является то, что официальный перевод проформ на украинский язык отсутствует.

Но все же применение типовых проформ контрактов FIDIC в Украине возможно.

Способы использования типовых проформ контрактов FIDIC могут быть следующими:

- включение отдельных пунктов из типовых контрактов в договор;
- оговорка на применение данных форм для конкретных видов работ либо по всем видам работ.

Использование проформ FIDIC в Украине имеет свои преимущества и недостатки. Среди преимуществ можно отметить: универсальность (проформы рассчитаны на различные проекты в области гражданского и промышленного строительства), детальность, известность международным подрядчикам и заказчикам, а также финансовым институтам.

Недостатками проформ FIDIC являются не адаптированность к украинской правовой системе (документы содержат множество правовых терминов и механизмов, не известных украинскому праву, либо с содержанием, отличным от украинского права), сложность в использовании и работе (каждый договор на основе проформы FIDIC обычно состоит из множества документов), а также недостаточная индивидуализация под конкретный проект или отрасль.

Следует отметить, что стороны вправе изменять положения, прописанные в типовых контрактах FIDIC.

При использовании Типовых проформ контрактов FIDIC следует обращать внимание на следующие особенности.

Договор считается заключенным, если между сторонами в требуемой в подлежащих случаях форме достигнуто соглашение по всем существенным условиям договора. К существенным условиям договора строительного подряда относятся:

- предмет договора;
- указание на выполнение строительных работ собственными силами подрядчика либо с привлечением субподрядчиков;
- сроки начала и завершения строительства объекта (выполнения строительных работ) либо сроки начала и завершения отдельных видов (этапов) строительных работ;
- договорная (контрактная) цена или способ ее определения;

- порядок і строки представлення проектної документації, її зміст і склад, кількість представляваних екземплярів;
- порядок розрахунків за виконані будівельні роботи;
- джерела і обсяги фінансування по кожному з джерел, в тому числі з виділенням суми зобов'язань на поточний фінансовий рік;
- відповідальність сторін за невиконання або належне виконання договірних зобов'язань;
- зобов'язання замовника і підрядника при виконанні договору.

Следователно, використання типових проформ контрактів FIDIC можливо тільки в разі змісту в них всіх суттєвих умов договору будівельного підряду.

Необхідно також звертати увагу на імперативні норми законодавства, які закріплюють порядок укладання і виконання договорів. В разі порушення вимог таких норм договір може бути визнаний нікчемним, якщо законодавчим актом не встановлено, що така угода є оскаржуваною, або не передбачені інші наслідки порушення.

В укладанні слід сказати, що типові проформи контрактів FIDIC в Україні не користуються особливою популярністю. Однак з збільшенням інвестицій в будівництво і нерухомість з боку іноземних суб'єктів типові проформи контрактів FIDIC, як відомі іноземним інвесторам і фінансовим організаціям, будуть пропонуватися інвесторами і набирати популярність.

СТАНДАРТНІ ФОРМИ КОНТРАКТІВ FIDIC

І. І. КИЛИМНИК, канд. юрид. наук, доц.,
зав. кафедри правового забезпечення господарської діяльності
С. С. КУЦЕНКО, студ.
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

FIDIC – Міжнародна федерація інженерів-консультантів. Вона була створена в 1913 році з метою просування інтересів консалтингових інжинірингових фірм у всьому світі. Найвідоміші з його асортименту стандартних умов контракту, це контракти для будівельної, заводської і проектно-промислової. Форми FIDIC є найбільш широко використовуваними формами контрактів на міжнародному рівні, у тому числі Світовим банком для своїх проектів.

Контракти FIDIC були розроблені протягом 50 років як міжнародний стандарт для консалтингової галузі. Вони визнані та використовуються в усьому світі у багатьох юрисдикціях за всіма видами проектів.

Ключовим компонентом їхнього успіху як галузевого стандарту є їх